

2020/0300(COD)

3.6.2021

ADVIES

van de Commissie landbouw en plattelandsontwikkeling

aan de Commissie milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid

inzake het voorstel voor een besluit van het Europees Parlement en de Raad betreffende een algemeen milieuactieprogramma voor de Europese Unie voor de periode tot en met 2030
(COM(2020)0652 – C9-0329/2020 – 2020/0300(COD))

Rapporteur voor advies: Pär Holmgren

PA_Legam

BEKNOPTE MOTIVERING

In december 2019 stelde de Europese Commissie de Europese Green Deal (EGD) voor, hét plan van de EU om onze economie duurzaam te maken en tegen 2050 klimaatneutraliteit te bereiken. In het kader van de Green Deal zijn al enkele strategieën bekendgemaakt, zoals de “van boer tot bord”-strategie en de biodiversiteitsstrategie, en er zullen er nog meer volgen. Verschillende wetgevingsinitiatieven en herzieningen zijn bovendien gepland of al lopende, met als doel de tenuitvoerlegging van de doelstellingen die in de EGD zijn vastgesteld.

De EGD zorgt voor een paradigmaverschuiving bij de beleidsvorming. Het is namelijk de bedoeling dat er bij alle activiteiten van de Unie wordt gestreefd naar klimaatneutraliteit en duurzame ontwikkeling en dat onze lineaire economie tegelijkertijd wordt omgevormd tot een circulaire economie. Een van de gevolgen van deze nieuwe aanpak is dat het achtste milieuactieprogramma (8e MAP) anders zal worden ingevuld dan het vorige, dat lijsten van doelstellingen en acties omvatte. Het 8e MAP zal daarentegen zorgen voor verantwoordingsplicht ten aanzien van en wordt het centrale monitoringinstrument voor de Europese Green Deal en de doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling (SDG's). Het wordt tevens een cruciaal medebeslissingsinstrument en een langetermijntool voor de planning van het milieu- en klimaatbeleid tot 2030, met “goed leven, binnen de grenzen van onze planeet” als visie voor 2050.

Om de aantasting van het milieu aan te pakken en de langetermijndoelstelling van de EU van leven binnen de grenzen van onze planeet te verwezenlijken, moet in het 8e MAP worden ingezet op een verschuiving naar een duurzame welzijnseconomie die op de SDG's voor 2030 is gestoeld. In een welzijnseconomie wordt de economie bepaald door het algemeen belang en niet andersom. De zaken die daadwerkelijk van belang zijn staan hierbij centraal: het welzijn van alle burgers, waarbij welvaart en sociale vooruitgang hand in hand gaan binnen de grenzen van onze planeet en waarbij de rijkdommen van de planeet worden beschermd voor toekomstige generaties en andere soorten. De verschuiving naar een welzijnseconomie vergt een bestuursaanpak die mensen en hun welzijn centraal stelt bij de beleids- en besluitvorming.

De thematische prioritaire doelstellingen die door de Commissie worden vastgesteld, moeten specifiek en meetbaar zijn en moeten in overeenstemming zijn met, maar niet beperkt blijven tot de verbintenissen in de Europese Green Deal. Ze moeten een traject uitstippelen voor de geleidelijke uitbreiding van de milieuacties en -maatregelen van de EU waar dat nodig is. De prioritaire doelstellingen moeten ook specifieke bijdragen van specifieke beleidsterreinen omvatten, zoals natuurherstel, handel, landbouw en bodem, visserijbeheer, bosbeheer en circulaire economie. Dit betekent dat alle bestaande wetgeving en nieuwe initiatieven in overeenstemming moeten zijn met de prioritaire doelstellingen van het 8e MAP, het voorzorgsbeginsel en het beginsel dat de vervuiler betaalt, en bovendien actief moeten bijdragen tot de verwezenlijking van de SDG's en rekening moeten houden met de kosten van niets doen. Daarnaast moet in het kader van het proces voor betere regelgeving het beginsel “eerst over duurzaamheid nadenken” worden gehanteerd.

Het 8e MAP moet ervoor zorgen dat de monitoring van een “structurele transformatie” prioritair wordt. Het moet de verplichting omvatten om situaties in kaart te brengen en te verhelpen waarbij men vastzit aan een bepaald systeem (“lock-in”), waardoor er geen

vorderingen met de Europese Green Deal kunnen worden gemaakt, alsook de verplichting om oplossingen te identificeren en deze in het beleid te integreren. Voor het landbouwbeleid houdt dit met name in dat er moet worden overgestapt op een holistische benadering van de voedselsystemen. Een gebrekkige vooruitgang of monitoring moet leiden tot de vaststelling van nieuwe wetgeving of de hervorming van bestaande wetgeving, alsook tot de invoering van financiële stimulansen en sancties op basis van het beginsel dat de vervuiler betaalt. Als er onvoldoende vorderingen worden gemaakt of er zelfs sprake is van achteruitgang, moet de governance worden gewijzigd, zodat kan worden gegarandeerd dat het beleid coherent is en ook daadwerkelijk wordt uitgevoerd.

Het milieubeleid van de Unie moet op wetenschap zijn gebaseerd. Het is daarom van essentieel belang dat er wordt geïnvesteerd in de ontwikkeling van een wetenschappelijke kennisbasis over de grenzen van de planeet en over manieren om de invloed van terugkoppelingseffecten, kantelpunten, incoherent beleid en lock-ineffecten in kaart te brengen en te meten. Gebeurt dat niet, dan blijven beweringen dat er bij de vaststelling van het beleid rekening is gehouden met de grenzen van de planeet, ongefundeerd. Bij een tussentijdse evaluatie zal de vooruitgang van de prioritaire doelstellingen worden beoordeeld en zal nieuwe kennis op dit gebied in het monitoringkader van het programma worden opgenomen. De resultaten daarvan zullen in aanmerking worden genomen bij de ontwikkeling van een Green Deal II.

De succesvolle verwezenlijking van de doelstellingen van de EGD is van belang voor alle EU-instellingen en dus moeten zij allemaal worden betrokken bij de governance van het 8e MAP, bij een regelmatige gedachteswisseling over de vorderingen en obstakels bij de uitvoering van het MAP en bij de vaststelling van aanvullende maatregelen indien nodig. Dit actieprogramma moet zijn naam eer aandoen en mag dus niet gewoon een monitoringmechanisme zijn dat informatie levert, maar moet een toekomstgericht mechanisme zijn dat ook oplossingen aanreikt en verandering teweegbrengt.

AMENDEMENTEN

De Commissie landbouw en plattelandsontwikkeling verzoekt de bevoegde Commissie milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid onderstaande amendementen in aanmerking te nemen:

Amendement 1

Voorstel voor een besluit Overweging 3

Door de Commissie voorgestelde tekst

(3) De Commissie heeft in haar evaluatie van het 7e MAP²⁴ geconcludeerd dat de in het 7e MAP neergelegde visie voor 2050 en de prioritaire doelstellingen nog steeds relevant zijn, dat het 7e MAP er

Amendement

(3) De Commissie heeft in haar evaluatie van het 7e MAP²⁴ geconcludeerd dat de in het 7e MAP neergelegde visie voor 2050 en de prioritaire doelstellingen nog steeds relevant zijn, dat het 7e MAP er

mede heeft toe geleid dat maatregelen op het gebied van milieubeleid voorspelbaarder, sneller en beter gecoördineerd zijn, en dat de structuur en het ondersteunend kader synergieën mogelijk hebben gemaakt, waardoor het milieubeleid doeltreffender en doelmatiger is geworden. Bovendien werd in de evaluatie geconcludeerd dat het 7e MAP vooruitliep op de Agenda 2030 van de Verenigde Naties door te onderstrepen dat economische groei en sociaal welzijn alleen mogelijk zijn als er voldoende natuurlijke hulpbronnen zijn, en dat het 7e MAP de verwezenlijking van de doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling heeft bevorderd. Het stelde de Unie ook in staat om op het wereldtoneel in klimaat- en milieukwesties eensgezind op te treden. ***In haar evaluatie van het 7e MAP heeft de Commissie ook geconcludeerd dat er onvoldoende vooruitgang is geboekt op het gebied van natuurbescherming, gezondheid en beleidsintegratie.***

---

²⁴ COM(2019) 233 *final*.

mede heeft toe geleid dat maatregelen op het gebied van milieubeleid voorspelbaarder, sneller en beter gecoördineerd zijn, en dat de structuur en het ondersteunend kader synergieën mogelijk hebben gemaakt, waardoor het milieubeleid doeltreffender en doelmatiger is geworden. Bovendien werd in de evaluatie geconcludeerd dat het 7e MAP vooruitliep op de Agenda 2030 van de Verenigde Naties door te onderstrepen dat economische groei en sociaal welzijn alleen mogelijk zijn als er voldoende natuurlijke hulpbronnen zijn, en dat het 7e MAP de verwezenlijking van de doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling (***SDG's***) heeft bevorderd. Het stelde de Unie ook in staat om op het wereldtoneel in klimaat- en milieukwesties eensgezind op te treden. ***Hoewel de EU op basis van gegevens van de afgelopen vijf jaar vooruitgang heeft geboekt met de verwezenlijking van bijna alle 17 SDG's, heeft de Commissie in haar evaluatie van het 7e MAP onvoldoende vooruitgang geconstateerd op het gebied van natuurbescherming, gezondheid en beleidsintegratie en benadrukt dat er meer inspanningen nodig zijn om de doelstellingen voor energie-efficiëntie te behalen om het biodiversiteitsverlies tegen 2020 een halt toe te roepen en het potentieel van ecosystemen om diensten te verstrekken, te herstellen.***

---

²⁴ COM(2019) 0233.

Amendement 2

Voorstel voor een besluit Overweging 5

Door de Commissie voorgestelde tekst

(5) De Europese Commissie heeft als

Amendement

(5) De Europese Commissie heeft als

antwoord op de in de SOER 2020 vastgestelde uitdagingen de Europese Green Deal²⁵ aangenomen: een nieuwe groeistrategie voor de groene en de digitale transitie die erop *is* gericht de Unie om te vormen tot een eerlijke en welvarende samenleving, met een concurrerende, klimaatneutrale en hulpbronnefficiënte economie. Bij Verordening (EU) van het Europees Parlement en de Raad²⁶ wordt de doelstelling van de Unie om uiterlijk in 2050 klimaatneutraliteit te bereiken vastgelegd in wetgeving.

---

²⁵ COM(2019) 640 *final*.

²⁶ COM(2020) 80 *final*.

Amendement 3

Voorstel voor een besluit Overweging 6

Door de Commissie voorgestelde tekst

(6) De Europese Green Deal ondersteunt NextGenerationEU, het herstelplan van de Unie dat investeringen

antwoord op de in de SOER 2020 vastgestelde uitdagingen de Europese Green Deal²⁵ aangenomen, ***die zij omschrijft als*** een nieuwe groeistrategie voor de groene en de digitale transitie die erop gericht *is* de Unie om te vormen tot een eerlijke en welvarende samenleving, met een concurrerende, klimaatneutrale en hulpbronnefficiënte economie, ***om de bescherming en het behoud van natuurlijke hulpbronnen van de Unie te verzekeren en de gezondheid en het welzijn van de huidige en toekomstige generaties tegen milieugerelateerde risico's en gevolgen te waarborgen. De Commissie heeft ook een aantal nieuwe strategische initiatieven aangenomen, zoals een nieuw actieplan voor een circulaire economie voor een schoner en concurrerder Europa, een biodiversiteitsstrategie voor 2030 en een "van boer tot bord"-strategie.*** Bij Verordening (EU) van het Europees Parlement en de Raad²⁶ wordt de doelstelling van de Unie om uiterlijk in 2050 klimaatneutraliteit te bereiken vastgelegd in wetgeving ***en in het werkprogramma van de Commissie voor 2021 worden aanvullende initiatieven geïntroduceerd die verband houden met de bescherming en het herstel van het natuurlijk kapitaal van de EU.***

---

²⁵ COM(2019) 0640.

²⁶ COM(2020)0080.

Amendement

(6) De Europese Green Deal ondersteunt NextGenerationEU, het herstelplan van de Unie dat investeringen

in belangrijke *groene sectoren* die nodig zijn om veerkracht op te bouwen, bevordert en groei en banen in een eerlijke, inclusieve maatschappij creëert. De faciliteit voor herstel en veerkracht, die samen met de begroting van de Unie voor 2021-2027 de EU-economie na de coronacrisis er weer *zal* bovenop helpen, is ook gebaseerd op de prioritaire doelstellingen van de Europese Green Deal. Daarnaast moeten alle initiatieven in het kader van NextGenerationEU in overeenstemming zijn met het niet-schadenbeginsel van de Europese Green Deal.

Amendement 4

Voorstel voor een besluit Overweging 7

Door de Commissie voorgestelde tekst

(7) Sinds het begin van de jaren zeventig hebben milieuactieprogramma's de ontwikkeling van het milieubeleid van de EU gestuurd. In artikel 4, lid 3, van het 7e MAP, dat afloopt op 31 december 2020, is bepaald dat de Commissie indien nodig tijdig een voorstel moet indienen voor een achtste milieuactieprogramma (8e MAP), om een onderbreking tussen het 7e en het 8e MAP te voorkomen. Dat wetgevingsvoorstel wordt op tijd ingediend om een onderbreking tussen het 8e en het 9e MAP te voorkomen. In de Europese Green Deal is de vaststelling van een nieuw milieuactieprogramma aangekondigd.

Amendement 5

Voorstel voor een besluit Overweging 8

in belangrijke *duurzame initiatieven* die nodig zijn om veerkracht op te bouwen, bevordert en groei en banen in een eerlijke, inclusieve maatschappij creëert. De faciliteit voor herstel en veerkracht, die samen met de begroting van de Unie voor 2021-2027 de EU-economie na de coronacrisis er weer bovenop *zal* helpen, is ook gebaseerd op de prioritaire doelstellingen van de Europese Green Deal. Daarnaast moeten alle initiatieven in het kader van NextGenerationEU in overeenstemming zijn met het niet-schadenbeginsel van de Europese Green Deal.

Amendement

(7) Sinds het begin van de jaren zeventig hebben milieuactieprogramma's de ontwikkeling van het milieubeleid van de EU *succesvol* gestuurd. In artikel 4, lid 3, van het 7e MAP, dat afloopt op 31 december 2020, is bepaald dat de Commissie indien nodig tijdig een voorstel moet indienen voor een achtste milieuactieprogramma (8e MAP), om een onderbreking tussen het 7e en het 8e MAP te voorkomen. Dat wetgevingsvoorstel wordt op tijd ingediend om een onderbreking tussen het 8e en het 9e MAP te voorkomen. In de Europese Green Deal is de vaststelling van een nieuw milieuactieprogramma aangekondigd.

Door de Commissie voorgestelde tekst

(8) Het 8e MAP moet de milieu- en klimaatactiedoelstellingen van de Europese Green Deal ondersteunen in overeenstemming met de ***reeds in het 7e MAP vastgestelde*** langetermijndoelstelling “goed leven, binnen de grenzen van onze planeet” ***tegen*** 2050. Het ***moet*** bijdragen tot de verwezenlijking van de Agenda 2030 van de Verenigde Naties en de daarin geformuleerde ***doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling***.

Amendement

(8) Het 8e MAP moet de milieu- en klimaatactiedoelstellingen van de Europese Green Deal ondersteunen in overeenstemming met de langetermijndoelstelling “goed leven, binnen de grenzen van onze planeet” ***die uiterlijk in 2050 moet zijn gehaald. Daarnaast moet het programma volledig zijn afgestemd op en bijdragen tot de uitvoering en*** verwezenlijking van de Agenda 2030 van de Verenigde Naties en de daarin geformuleerde ***SDG's, en er tegelijkertijd voor zorgen dat bij de verschuiving niemand achterblijft en de voedselzekerheid wordt gewaarborgd. Ook moet het 8e MAP bijdragen tot de verwezenlijking door de Unie van het nieuwe mondiaal biodiversiteitskader dat werd overeengekomen bij de COP15 van het Biodiversiteitsverdrag in Kunming, China, en tot het nakomen van de toezeggingen die worden gedaan tijdens de COP26 over klimaatverandering in Glasgow.***

Amendement 6

Voorstel voor een besluit Overweging 9

Door de Commissie voorgestelde tekst

(9) Het 8e MAP moet de transitie naar een regeneratieve economie waarin meer aan de planeet wordt teruggegeven dan wordt onttrokken, ***versnellen***. Bij ***een regeneratief groeimodel wordt*** erkend dat het welzijn en de welvaart van onze samenlevingen afhankelijk zijn van een stabiel klimaat, een gezonde omgeving en bloeiende ecosystemen, die onze economieën een veilige operationele ruimte bieden. Aangezien de wereldbevolking toeneemt en de vraag naar natuurlijke hulpbronnen blijft groeien,

Amendement

(9) Het 8e MAP moet de transitie naar een ***hulpbronnen efficiënte, schone, circulaire, biogebaseerde en welvarende welzijns economie op een rechtvaardige en inclusieve manier versnellen, en daarbij biologische hulpbronnen beschermen, in stand houden en herstellen, natuurlijke hulpbronnen van de Unie verbeteren en de gezondheid en het welzijn van burgers beschermen tegen milieugerelateerde risico's en effecten. Op die manier moet het 8e MAP bijdragen tot een regeneratieve welzijnsgerichte economie***

moet de economische activiteit zich ontwikkelen op een manier die geen schade veroorzaakt, maar daarentegen de klimaatverandering en de aantasting van het milieu ombuigt, verontreiniging **tot een minimum beperkt** en **het natuurlijk kapitaal** behoudt en verrijkt en bijgevolg zorgt voor een overvloed aan hernieuwbare en niet-hernieuwbare hulpbronnen. Door voortdurende innovatie, aanpassing aan nieuwe uitdagingen en cocreatie versterkt de regeneratieve **economie** de veerkracht en beschermt zij het welzijn van de huidige en toekomstige generaties.

waarin meer aan de planeet wordt teruggegeven dan wordt onttrokken, **waardoor de toestand van de natuur erop vooruit zal gaan en ecosystemen aan land en in zee beter zullen werken, en wat moet leiden tot toezeggingen op het gebied van duurzaam beheer en investeringen in herstel, zodat de wereld die de volgende generaties zullen erven, in een betere staat zal verkeren.** Bij de **regeneratieve en duurzame welzijnseconomie, waarin het openbaar belang primeert, moet worden erkend dat het welzijn en de welvaart van onze samenlevingen afhankelijk zijn van een stabiel klimaat, een gezonde omgeving en bloeiende ecosystemen, die onze economieën een veilige operationele ruimte bieden binnen de grenzen van onze planeet.** Aangezien de wereldbevolking toeneemt en de vraag naar natuurlijke hulpbronnen **in lineaire economieën** blijft groeien, moet de economische activiteit zich ontwikkelen op een manier die geen schade veroorzaakt, maar daarentegen de klimaatverandering en de aantasting van het milieu ombuigt, verontreiniging **elimineert en natuurlijke hulpbronnen en biodiversiteit** behoudt en verrijkt en bijgevolg zorgt voor een overvloed aan **en circulair gebruik van** hernieuwbare en niet-hernieuwbare hulpbronnen **en waardoor het mogelijk wordt ons milieu, onze grond en onze landbouw in stand te houden.** Door voortdurende **technologische en sociale** innovatie, **onderzoek,** aanpassing aan nieuwe uitdagingen en cocreatie versterkt de regeneratieve **en duurzame welzijnseconomie** de veerkracht, **zorgt zij ervoor dat de natuur die wordt nagelaten aan de volgende generaties er beter aan toe is,** en beschermt zij het welzijn van de huidige en toekomstige generaties.

Amendement 7

Voorstel voor een besluit Overweging 10

Door de Commissie voorgestelde tekst

(10) In het 8e MAP moeten thematische prioritaire doelstellingen worden vastgesteld op het gebied van klimaatneutraliteit, aanpassing aan klimaatverandering, bescherming en herstel van biodiversiteit, circulaire economie, de ambitie om vervuiling tot nul terug te brengen en het verlagen van de milieudruk als gevolg van productie en consumptie. Voorts moeten in het 8e MAP voor alle betrokken actoren faciliterende voorwaarden worden vastgesteld om de langetermijn- en thematische prioritaire doelstellingen te verwezenlijken.

Amendement

(10) In het 8e MAP moeten thematische prioritaire doelstellingen worden vastgesteld op het gebied van klimaatneutraliteit, aanpassing aan klimaatverandering, bescherming, **instandhouding** en herstel van biodiversiteit **en de bodem**, een circulaire economie, de ambitie om vervuiling tot nul terug te brengen en het verlagen van de milieudruk als gevolg van productie en consumptie. Voorts moeten in het 8e MAP voor alle betrokken actoren **maatregelen** **en** faciliterende voorwaarden worden vastgesteld om de langetermijn- en thematische prioritaire doelstellingen te verwezenlijken, **en moet ook worden bepaald welke maatregelen noodzakelijk zijn om deze voorwaarden tot stand te brengen, waarbij eveneens rekening moet worden gehouden met de resultaten die de Unie de afgelopen decennia heeft geboekt.**

Amendement 8

Voorstel voor een besluit Overweging 11

Door de Commissie voorgestelde tekst

(11) Aangezien het milieubeleid sterk gedecentraliseerd is, moeten maatregelen ter verwezenlijking van de prioritaire doelstellingen van het 8e MAP op verschillende bestuursniveaus worden genomen, **d.w.z.** op Europees, nationaal, regionaal en lokaal niveau, met een op samenwerking gebaseerde aanpak van multilevel governance. De geïntegreerde aanpak van beleidsontwikkeling en -uitvoering moet worden versterkt om de synergieën tussen economische, milieu- en sociale doelstellingen te maximaliseren, waarbij **tegelijk zorgvuldig aandacht**

Amendement

(11) Aangezien het milieubeleid sterk gedecentraliseerd is, moeten maatregelen ter verwezenlijking van de prioritaire doelstellingen van het 8e MAP op verschillende bestuursniveaus worden genomen, **namelijk** op Europees, nationaal, regionaal en lokaal niveau, met een op samenwerking gebaseerde **en coherente** aanpak van multilevel governance **en met inachtneming van de in het VWEU verankerde bevoegdheden. Uitvoering, handhaving en verantwoordingsplicht zijn op alle niveaus van essentieel belang.** De geïntegreerde aanpak van

wordt besteed aan mogelijke wisselwerkingen en aan de behoeften van kwetsbare groepen. Om het welslagen van het 8e MAP *en de verwezenlijking van de prioritaire doelstellingen* te waarborgen, is het bovendien van belang niet-gouvernementele actoren op transparante wijze *hierbij* te betrekken.

beleidsontwikkeling en -uitvoering moet worden versterkt om de synergieën tussen economische, milieu- en sociale doelstellingen te maximaliseren, waarbij *de mogelijke wisselwerkingen, de behoeften van kwetsbare groepen en de mogelijk genderspecifieke gevolgen van beleid en maatregelen systematisch worden geëvalueerd.* Om het welslagen van het 8e MAP te waarborgen, is het bovendien van belang *lokale en regionale overheden, niet-gouvernementele en economische actoren – met inbegrip van primaire producenten – en het bredere publiek hier voortdurend* op transparante wijze *bij* te betrekken. *De betrokkenheid van alle economische actoren en de producenten is eveneens van cruciaal belang voor de uitwerking van praktische en efficiënte oplossingen in de strijd tegen klimaatverandering^{1a}.*

1aC-57/16 P, ClientEarth / Europese Commissie, ECLI:EU:C:2018:660.

Amendement 9

Voorstel voor een besluit Overweging 11 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(11 bis) Uit het Milieuprogramma van de VN en het “OESO Global Forum on Environment” is naar voren gekomen dat ecologische veranderingen genderspecifieke gevolgen hebben. Genderspecifieke rollen zorgen er eveneens voor dat vrouwen en mannen in verschillende mate kwetsbaar zijn voor de gevolgen van de klimaatverandering. De gevolgen van de klimaatverandering vergroten genderongelijkheden^{1a}. Om een eind te maken aan genderongelijkheid moet er dan ook een genderperspectief worden geïntegreerd wat betreft de maatregelen en doelstellingen met

betrekking tot de verwezenlijking van de prioritaire doelstellingen van het 8e MAP, met inbegrip van een gendereffectbeoordeling van geplande maatregelen en specifieke aandacht voor gendermainstreaming en genderbewuste maatregelen. In het 8e MAP wordt erkend dat gendergelijkheid eveneens een voorwaarde is voor duurzame ontwikkeling en een efficiënt beheer van klimaat- en milieu-uitdagingen.

---

^{1a} <https://op.europa.eu/nl/publication-detail/-/publication/9ef701cd-3c76-48a7-8739-eb1fc126ffa7> EN
https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2017-0403_NL.html

Amendement 10

Voorstel voor een besluit Overweging 11 ter (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(11 ter) *Maatregelen die zijn gericht op het verwezenlijken van de milieu- en klimaatdoelstellingen van de Unie moeten in samenhang en volledige overeenstemming met de uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten worden uitgevoerd.*

Amendement 11

Voorstel voor een besluit Overweging 12

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(12) Nauwere samenwerking met partnerlanden, goede wereldwijde milieugovernance en synergieën tussen het interne en externe beleid van de Unie zijn essentieel om de milieu- en

(12) Nauwere samenwerking met partnerlanden, ***een handelsbeleid dat is gebaseerd op duurzaamheid en hoge productienormen, met name in de levensmiddelen- en diervoedersector,***

klimaatdoelstellingen van de Unie te verwezenlijken.

goede wereldwijde milieugovernance en synergieën **en coherentie** tussen **al** het interne en externe beleid van de Unie **met het oog op beleidscoherentie voor duurzame ontwikkeling** zijn essentieel om de milieu- en klimaatdoelstellingen van de Unie te verwezenlijken. **Het verwezenlijken van die doelstellingen is ook afhankelijk van het verwezenlijken van alle SDG's van de VN voor 2030.**

Amendement 12

Voorstel voor een besluit Overweging 14

Door de Commissie voorgestelde tekst

(14) Bij de beoordeling van de vooruitgang bij de verwezenlijking van de prioritaire doelstellingen van het 8e MAP moet rekening worden gehouden met de meest recente ontwikkelingen op het gebied van de beschikbaarheid en relevantie van gegevens en indicatoren. De beoordeling moet in overeenstemming zijn met en mag geen afbreuk doen aan monitoring- of governance-instrumenten die betrekking hebben op specifiekere aspecten van het milieu- en klimaatbeleid, zoals met name Verordening (EG) nr. 1999/2018 van het Europees Parlement en de Raad³⁰, de evaluatie van de uitvoering van het milieubeleid of monitoringinstrumenten met betrekking tot de circulaire economie, het tot nul terugbrengen van vervuiling, biodiversiteit, lucht, water, bodem, afvalstoffen of ander milieubeleid. Samen met **andere** instrumenten die in het kader van het Europees Semester worden gebruikt, het SDG-monitoringverslag van Eurostat en het strategisch prognoseverslag van de Commissie³¹, moet de beoordeling deel uitmaken van een **samenhangende**, onderling verbonden reeks monitoring- en governance-instrumenten.

Amendement

(14) Bij de beoordeling van de vooruitgang bij de verwezenlijking van de prioritaire doelstellingen van het 8e MAP moet rekening worden gehouden met de meest recente ontwikkelingen op het gebied van de beschikbaarheid en relevantie van gegevens en indicatoren **en moet worden getracht de kloof op het gebied van de beschikbaarheid van gegevens te dichten**. De beoordeling moet **aan de hand van een systematische aanpak** in overeenstemming zijn met en mag geen afbreuk doen aan monitoring- of governance-instrumenten die betrekking hebben op specifiekere aspecten van het milieu- en klimaatbeleid, zoals met name Verordening (EG) nr. 1999/2018 van het Europees Parlement en de Raad³⁰, de evaluatie van de uitvoering van het milieubeleid of monitoringinstrumenten met betrekking tot de circulaire economie, het tot nul terugbrengen van vervuiling, biodiversiteit, **bossen**, lucht, water, bodem, afvalstoffen of ander milieubeleid. Samen met instrumenten die in het kader van het Europees Semester worden gebruikt, het SDG-monitoringverslag van Eurostat en het strategisch prognoseverslag van de Commissie³¹, moet de beoordeling **van de vooruitgang bij de verwezenlijking van de**

prioritaire doelstellingen van het 8e MAP deel uitmaken van een ***grotere, samenhangende en*** onderling verbonden reeks monitoring- en governance-instrumenten ***die niet alleen betrekking hebben op het milieu maar ook op sociale en economische factoren.***

---

³⁰ Verordening (EU) 2018/1999 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 inzake de governance van de energie-unie en van de klimaatactie (PB L 328 van 21.12.2018, blz. 1).

³¹ COM(2020) 493 *final*.

---

³⁰ Verordening (EU) 2018/1999 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 inzake de governance van de energie-unie en van de klimaatactie (PB L 328 van 21.12.2018, blz. 1).

³¹ COM(2020) 0493.

Amendement 13

Voorstel voor een besluit Overweging 15

Door de Commissie voorgestelde tekst

(15) De Commissie, het EEA en andere relevante agentschappen moeten toegang hebben tot de door de lidstaten in overeenstemming met de toepasselijke rechtshandelingen van de Unie verstrekte gegevens en indicatoren en deze kunnen gebruiken. Daarnaast moet worden gebruikgemaakt van andere gegevensbronnen, zoals satellietgegevens en verwerkte informatie van het Europees programma voor ***monitoring van de aarde*** (Copernicus), het Europees Bosbrandinformatiesysteem en het Europees waarschuwingssysteem voor overstromingen, of gegevensplatforms zoals het Europees marien observatie- en datanetwerk of het Informatieplatform voor chemische monitoring. Dankzij de toepassing van moderne digitale instrumenten en kunstmatige intelligentie kunnen de gegevens op doeltreffende wijze worden beheerd en geanalyseerd en bijgevolg de administratieve lasten worden verminderd en de tijdigheid en kwaliteit

Amendement

(15) De Commissie, het EEA en andere relevante agentschappen moeten toegang hebben tot de door de lidstaten in overeenstemming met de toepasselijke rechtshandelingen van de Unie verstrekte gegevens en indicatoren en deze kunnen gebruiken. Daarnaast moet worden gebruikgemaakt van andere gegevensbronnen, zoals satellietgegevens en verwerkte informatie van het Europees programma voor ***aardobservatie*** (Copernicus), het Europees Bosbrandinformatiesysteem en het Europees waarschuwingssysteem voor overstromingen, of gegevensplatforms zoals het Europees marien observatie- en datanetwerk of het Informatieplatform voor chemische monitoring. Dankzij de toepassing van moderne digitale instrumenten en kunstmatige intelligentie kunnen de gegevens op doeltreffende ***en transparante*** wijze worden beheerd en geanalyseerd en bijgevolg de administratieve lasten worden verminderd

worden vergroot.

en de tijdigheid en kwaliteit worden vergroot.

Amendement 14

Voorstel voor een besluit Overweging 17

Door de Commissie voorgestelde tekst

(17) Om de prioritaire doelstellingen van het 8e MAP te verwezenlijken, moeten het EEA en het Europees Agentschap voor chemische stoffen (ECHA) worden uitgerust met passende capaciteit en voldoende middelen zodat zij een degelijke, toegankelijke en transparante kennis- en wetenschappelijke basis kunnen bieden ter ondersteuning van de uitvoering van de strategische prioriteiten van de Europese Green Deal en de beoordeling van de vooruitgang in het kader van het programma.

Amendement

(17) Om de prioritaire doelstellingen van het 8e MAP te verwezenlijken, moeten het EEA en het Europees Agentschap voor chemische stoffen (ECHA), ***evenals de lidstaten***, worden uitgerust met passende capaciteit en voldoende middelen zodat zij een degelijke, toegankelijke en transparante kennis- en wetenschappelijke basis kunnen bieden ter ondersteuning van de uitvoering van de strategische prioriteiten van de Europese Green Deal en de beoordeling van de vooruitgang in het kader van het programma.

Amendement 15

Voorstel voor een besluit Overweging 18

Door de Commissie voorgestelde tekst

(18) De Commissie moet ***in 2029*** het 8e MAP evalueren in het licht van de veranderende beleidsdoelstellingen en de geboekte vooruitgang.

Amendement

(18) De Commissie moet het 8e MAP ***voor het einde van haar huidige mandaat*** evalueren in het licht van de veranderende beleidsdoelstellingen en de geboekte vooruitgang, ***met het oog op een tijdig voorstel voor het 9e MAP in 2029, zodat er geen kloof ontstaat tussen het 8e en het 9e MAP.***

Amendement 16

Voorstel voor een besluit Artikel 1 – lid 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

1. Dit besluit bevat een algemeen milieuactieprogramma voor de periode tot en met 31 december 2030 (“8e MAP”). In dat actieprogramma worden de prioritaire doelstellingen, de faciliterende voorwaarden voor de verwezenlijking ervan en een kader om te meten of de Unie en haar lidstaten op koers liggen om deze prioritaire doelstellingen te behalen, vastgesteld.

Amendement 17

Voorstel voor een besluit

Artikel 1 – lid 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

2. Het 8e MAP is erop gericht de transitie naar een klimaatneutrale, hulpbronnenefficiënte, *schone* en circulaire economie op een rechtvaardige en inclusieve manier te versnellen, en onderschrijft de milieu- en klimaatdoelstellingen van de Europese Green Deal en de desbetreffende initiatieven.

Amendement

1. Dit besluit bevat een algemeen milieuactieprogramma voor de periode tot en met 31 december 2030 (**het “achtste milieuactieprogramma” of “8e MAP”**). In dat actieprogramma worden de prioritaire doelstellingen, de faciliterende voorwaarden, **de daaraan verwante maatregelen** voor de verwezenlijking ervan en een kader om te meten of de Unie en haar lidstaten op koers liggen om deze prioritaire doelstellingen te behalen, vastgesteld.

Amendement

2. Het 8e MAP is erop gericht de transitie naar een **duurzame**, klimaatneutrale, hulpbronnenefficiënte, **veerkrachtige** en circulaire economie op een rechtvaardige, **duurzame** en inclusieve manier te versnellen, en **om – naast andere Uniedoelstellingen – de kwaliteit van het milieu te beschermen, herstellen en verbeteren, het verlies van biodiversiteit een halt toe te roepen en terug te draaien, en de achteruitgang van ecosystemen aan te pakken. Het ondersteunt en versterkt een geïntegreerde aanpak van het beleid en de uitvoering ervan en onderschrijft en bouwt voort op** de milieu- en klimaatdoelstellingen van de Europese Green Deal en de desbetreffende initiatieven, **waarbij het eveneens de effecten erkent van voormalige en huidige inspanningen van de EU voor een duurzamere, klimaat- en milieuvriendelijke economie.**

Amendement 18

Voorstel voor een besluit Artikel 1 – lid 3

Door de Commissie voorgestelde tekst

3. Het 8e MAP vormt de basis voor de verwezenlijking van de in de Agenda 2030 van de Verenigde Naties vastgestelde milieu- en klimaatdoelstellingen en doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling, en **biedt een** monitoringkader **voor** de milieu- en klimaatdimensie van de inspanningen van de Unie om de vooruitgang op weg naar **meer** duurzaamheid, klimaatneutraliteit en efficiënt hulpbronnengebruik, welzijn en veerkracht te meten.

Amendement

3. Het 8e MAP vormt de basis voor de verwezenlijking van de in de Agenda 2030 van de Verenigde Naties vastgestelde milieu- en klimaatdoelstellingen en doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling, **alook voor de verwezenlijking van de doelstellingen nagestreefd door multilaterale milieuakkoorden, zoals de Verdragen van Rio en de Overeenkomst van Parijs. Het** monitoringkader **ervan draagt bij tot** de milieu- en klimaatdimensie van de inspanningen van de Unie om de vooruitgang op weg naar duurzaamheid, **met inbegrip van** klimaatneutraliteit en efficiënt hulpbronnengebruik, welzijn en veerkracht te meten, **en om het verlies van biodiversiteit een halt toe te roepen.**

Amendement 19

Voorstel voor een besluit Artikel 2 – lid 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

1. De prioritaire langetermijndoelstelling **voor 2050** van het 8e MAP **is** dat burgers goed leven, binnen de grenzen van onze planeet, in een regeneratieve economie waar niets wordt verspild, er geen netto-uitstoot van broeikasgassen is **en** de economische **groei van hulpbronnengebruik** is losgekoppeld en geen milieuaantasting veroorzaakt. Een gezond milieu biedt de basis voor het welzijn van de **burgers**, biodiversiteit floreert en **natuurlijk kapitaal** wordt beschermd, **hersteld** en **gewaardeerd op een wijze die de veerkracht bij** klimaatverandering en andere

Amendement

1. De prioritaire langetermijndoelstelling van het 8e MAP **zal zijn** dat burgers **uiterlijk in 2050** goed leven, binnen de grenzen van onze planeet, in een regeneratieve, **circulaire en duurzame** economie waar niets wordt verspild, er geen netto-uitstoot van broeikasgassen is, de economische **activiteit in absolute zin** is losgekoppeld **van hulpbronnengebruik** en geen milieuaantasting veroorzaakt, **en klimaatneutraliteit wordt bereikt, onder meer via versterkte koolstofputten, een duurzame circulaire bio-economie en innovatie.** Een gezond milieu biedt de

milieurisico's **vergroot**. De Unie neemt het voortouw om de welvaart van de huidige en toekomstige generaties wereldwijd te waarborgen.

basis voor het welzijn van **huidige en toekomstige generaties en zorgt ervoor dat** de biodiversiteit floreert en **dat de natuur** wordt beschermd, **in stand wordt gehouden** en **wordt hersteld, zodat zij beter bestand is tegen** klimaatverandering, **natuurrampen** en andere milieurisico's. De Unie neemt het voortouw om de welvaart van de huidige en toekomstige generaties wereldwijd te waarborgen.

Amendement 20

Voorstel voor een besluit Artikel 2 – lid 2 – inleidende formule

Door de Commissie voorgestelde tekst

2. Het 8e MAP **heeft** de volgende zes prioritaire thematische doelstellingen:

Amendement

2. Het 8e MAP **zal** de volgende zes prioritaire thematische doelstellingen **hebben**:

Amendement 21

Voorstel voor een besluit Artikel 2 – lid 2 – letter a

Door de Commissie voorgestelde tekst

a) **geleidelijke, definitieve** vermindering van broeikasgasemissies en een grotere verwijdering door natuurlijke **en andere** putten in de Unie zodat het broeikasgasemissiereductiedoel voor 2030 kan worden behaald en tegen 2050 klimaatneutraliteit kan worden bereikt, zoals vastgelegd in Verordening (EU).../...³²;

Amendement

a) **definitieve, voortdurende en geleidelijke** vermindering van broeikasgasemissies en, **naast andere maatregelen**, een grotere verwijdering door natuurlijke putten in de Unie zodat het broeikasgasemissiereductiedoel voor 2030 kan worden behaald en tegen 2050 klimaatneutraliteit kan worden bereikt, zoals vastgelegd in Verordening (EU).../...³²;

---

³² COM(2020) 80 *final*.

---

³² COM(2020) 0080.

Amendement 22

Voorstel voor een besluit
Artikel 2 – lid 2 – letter b

Door de Commissie voorgestelde tekst

b) voortdurende vergroting van het aanpassingsvermogen, versterking van de veerkracht en vermindering van de kwetsbaarheid voor klimaatverandering;

Amendement

b) voortdurende **voortgang op het gebied van de uitrol van op ecosystemen gebaseerde oplossingen, behoud en** vergroting van het aanpassingsvermogen, versterking van de veerkracht en vermindering van de kwetsbaarheid **van landbouw- en voedselsystemen, de economie en de natuur** voor klimaatverandering, **met voldoende aandacht voor de sociale en economische dimensie van de transitie;**

Amendement 23

Voorstel voor een besluit
Artikel 2 – lid 2 – letter c

Door de Commissie voorgestelde tekst

c) evolueren naar een **regeneratief groeimodel** waarbij meer aan de planeet wordt teruggegeven dan wordt onttrokken, **de economische groei van hulpbronnengebruik wordt losgekoppeld en geen milieuaantasting veroorzaakt** en de transitie naar een circulaire economie wordt **versneld**;

Amendement

c) evolueren naar een **regeneratieve, duurzame en welvarende welzijnseconomie^{1a}** waarbij meer aan de planeet wordt teruggegeven dan wordt onttrokken, **het natuurlijk kapitaal wordt verbeterd, niemand aan zijn lot wordt overgelaten** en de transitie naar een **duurzame, circulaire economie volledig wordt voltooid, met name via een efficiënter gebruik van hulpbronnen, waarbij het idee van welvaart wordt gecombineerd met de mogelijkheid van sociale en economische voortgang;**

1a Llena-Nozal, A., N. Martin en F. Murtin (2019), “The economy of well-being: Creating opportunities for people’s well-being and economic growth”, OECD Statistics Working Papers, nr. 2019/02, OECD Publishing, Parijs, <https://doi.org/10.1787/498e9bc7-en>.

Amendement 24

Voorstel voor een besluit Artikel 2 – lid 2 – letter d

Door de Commissie voorgestelde tekst

d) streven naar het terugbrengen van vervuiling van lucht, water en bodem tot nul voor een gifvrij milieu, het beschermen van de gezondheid en het welzijn van de **burgers** tegen milieugerelateerde risico's en gevolgen;

Amendement

d) streven naar het terugbrengen van vervuiling van lucht, water en bodem tot nul voor een gifvrij milieu, het beschermen van de gezondheid en het welzijn van de **huidige en toekomstige generaties** tegen milieugerelateerde risico's en **negatieve** gevolgen;

Amendement 25

Voorstel voor een besluit Artikel 2 – lid 2 – letter e

Door de Commissie voorgestelde tekst

e) bescherming, behoud en herstel van de biodiversiteit en verbetering van het **natuurlijk kapitaal**, met name lucht, water, bodem en **bos**, zoet water, moerasland en **mariene ecosystemen**;

Amendement

e) bescherming, behoud en herstel van de biodiversiteit en verbetering van het **milieu**, met name lucht, water, bodem en **ecosystemen als bossen**, zoet water, moerasland, **mariene** en **kustecosystemen**;

Amendement 26

Voorstel voor een besluit Artikel 2 – lid 2 – letter f

Door de Commissie voorgestelde tekst

f) bevordering van milieuduurzaamheid en vermindering van de grootste productie- en consumptiebronnen van milieu- en klimaatdruk, met name op het gebied van energie, industriële ontwikkeling, gebouwen en infrastructuur, mobiliteit en **het voedselsysteem**.

Amendement

f) bevordering van milieuduurzaamheid en vermindering van de grootste productie- en consumptiebronnen van milieu- en klimaatdruk, met name op het gebied van energie, industriële ontwikkeling, gebouwen en infrastructuur, mobiliteit, **internationale handel** en **voedselsystemen en -voorzieningsketens, met inbegrip van landbouw**.

Amendement 27

Voorstel voor een besluit Artikel 2 – lid 2 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

2 bis. Bij de in lid 2 vastgestelde thematische prioritaire doelstellingen moet ook rekening worden gehouden met de doelstellingen en maatregelen die voortvloeien uit de strategieën van de Europese Green Deal, en met alle wetgevingsmaatregelen die bijdragen tot de verwezenlijking van deze doelstellingen.

Amendement 28

Voorstel voor een besluit Artikel 3 – titel

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

Faciliterende voorwaarden voor de verwezenlijking van de prioritaire doelstellingen van het programma

Faciliterende voorwaarden voor de verwezenlijking van de prioritaire doelstellingen van het programma **en de maatregelen die nodig zijn om die voorwaarden tot stand te brengen**

Amendement 29

Voorstel voor een besluit Artikel 3 – lid 1 – inleidende formule

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

1. Om de prioritaire doelstellingen van het 8e MAP te verwezenlijken:

1. Om de prioritaire doelstellingen van het 8e MAP te verwezenlijken, **is optreden vereist van de Commissie, de lidstaten, lokale en regionale autoriteiten en belanghebbenden. Door hen:**

Amendement 30

Voorstel voor een besluit
Artikel 3 – lid 1 – letter a

Door de Commissie voorgestelde tekst

a) moet worden gewaarborgd dat de milieu- en klimaatwetgeving van de Unie effectief en efficiënt wordt uitgevoerd, moet worden gestreefd naar uitmuntende milieuprestaties op EU-, nationaal, regionaal en lokaal niveau, onder meer door te voorzien in **een passende** administratieve capaciteit en capaciteit op het gebied van waarborging van de naleving, zoals uiteengezet in de regelmatige evaluatie van de uitvoering van het milieubeleid, **en** moet meer tegen **milieucriminaliteit** worden **opgetreden**;

Amendement

a) moet worden gewaarborgd dat de milieu- en klimaatwetgeving van de Unie effectief en efficiënt wordt uitgevoerd, moet **schade aan het natuurlijk erfgoed van de Unie worden voorkomen en** worden gestreefd naar uitmuntende milieuprestaties op EU-, nationaal, regionaal en lokaal niveau, onder meer door te voorzien in **aanvullende** administratieve capaciteit en capaciteit op het gebied van waarborging van de naleving, zoals uiteengezet in de regelmatige evaluatie van de uitvoering van het milieubeleid, **moeten er betere stimulansen komen om het risico op niet-naleving te verkleinen**, moet **er** meer worden **opgetreden** tegen **niet-naleving van milieuwetgeving en moeten tijdig afschrikkende maatregelen** worden **getroffen tegen milieucriminaliteit**;

Amendement 31

Voorstel voor een besluit
Artikel 3 – lid 1 – letter a bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

a bis) moet worden toegezien op de volledige toepassing en inachtneming van het voorzorgsbeginsel;

Amendement 32

Voorstel voor een besluit
Artikel 3 – alinea 1 – letter b – streepje 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

— de in artikel 2 genoemde prioritaire doelstellingen in alle relevante strategieën,

Amendement

— de in artikel 2 genoemde prioritaire doelstellingen in alle relevante strategieën,

wetgevings- en niet-wetgevingsinitiatieven, programma's, investeringen en projecten op EU-, nationaal, regionaal en lokaal niveau te mainstreamen, zodat deze en de uitvoering ervan geen afbreuk doen aan de in artikel 2 genoemde prioritaire doelstellingen,

wetgevings- en niet-wetgevingsinitiatieven, programma's, investeringen en projecten op EU-, nationaal, regionaal en lokaal niveau te mainstreamen, zodat deze en de uitvoering ervan geen afbreuk doen aan **en bijdragen tot** de in artikel 2 genoemde prioritaire doelstellingen,

Amendement 33

Voorstel voor een besluit

Artikel 3 – lid 1 – letter b – streepje 1 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

— ***de transitie naar een duurzame welzijnseconomie binnen beleidsvorming en evaluatieprocessen te verankeren in de beleidsprioriteiten en de jaarlijkse programmering van de Unie door ervoor te zorgen dat alle toekomstige wetgevings- en niet-wetgevingsinitiatieven actief bijdragen tot de verwezenlijking van de SDG's,***

Amendement 34

Voorstel voor een besluit

Artikel 3 – lid 1 – letter b – streepje 1 ter (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

— ***regelmatig de samenhang te evalueren tussen de maatregelen, het beleid en de begroting van de Unie met de in artikel 2 van het 8e MAP genoemde prioritaire doelstellingen, en de nationale of regionale uitvoering van de Uniewetgeving;***

Amendement 35

Voorstel voor een besluit

Artikel 3 – lid 1 – letter b – streepje 3

Door de Commissie voorgestelde tekst

— ***zorgvuldig aandacht te besteden aan synergieën*** en mogelijke wisselwerkingen tussen economische, milieu- en sociale doelstellingen zodat op duurzame wijze wordt voorzien in de behoeften van de burgers op het gebied van voeding, ***huisvesting*** en mobiliteit, zonder dat iemand achterblijft,

Amendement

— ***synergieën*** en mogelijke wisselwerkingen tussen economische, milieu- en sociale doelstellingen ***voor alle initiatieven systematisch te evalueren*** zodat op duurzame wijze wordt voorzien in de behoeften van de burgers op het gebied van ***welzijn, ook wat betreft betaalbare en gezonde voeding, voedselzekerheid, water- en luchtkwaliteit, energie, groene infrastructuur*** en mobiliteit, zonder dat iemand achterblijft, ***en daarbij te erkennen dat met het oog op de verwezenlijking van de prioritaire doelstellingen een genderbenadering integraal deel moet uitmaken van alle beleidsmaatregelen en acties op alle niveaus,***

Amendement 36

Voorstel voor een besluit

Artikel 3 – lid 1 – letter b – streepje 4

Door de Commissie voorgestelde tekst

— ***het bestaande*** beleid ***regelmatig te evalueren*** en effectbeoordelingen voor nieuwe initiatieven voor te bereiden op basis van breed overleg en met inachtneming van verantwoorde, inclusieve, onderbouwde en eenvoudig uit te voeren procedures, waarbij terdege rekening wordt gehouden met de verwachte effecten op het milieu en het klimaat;

Amendement

— ***systematisch te evalueren of al het beleid aansluit op de doelstellingen van het 8e MAP en de Europese Green Deal,*** en effectbeoordelingen voor nieuwe initiatieven voor te bereiden op basis van breed overleg ***met alle betrokken actoren, met inbegrip van belanghebbenden, en nationale, regionale en lokale overheden,*** en met inachtneming van verantwoorde, inclusieve, onderbouwde en eenvoudig uit te voeren procedures, waarbij terdege rekening wordt gehouden met de verwachte effecten op het milieu en het klimaat ***en waarbij het beginsel “geen ernstige afbreuk doen” in acht wordt genomen;***

Amendement 37

Voorstel voor een besluit
Artikel 3 – lid 1 – letter b – streepje 4 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

— *te waarborgen dat bij effectbeoordelingen, naast sociale en economische effecten, ook volledig en systematisch rekening wordt gehouden met milieu-effecten, bijvoorbeeld op het gebied van verlies van biodiversiteit en gecultiveerde biodiversiteit, verontreiniging en hulpbronnengebruik,*

Amendement 38

Voorstel voor een besluit
Artikel 3 – lid 1 – letter b – streepje 4 ter (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

— *gendermainstreaming te waarborgen als horizontaal beginsel van geplande maatregelen en initiatieven, via gendereffectbeoordelingen en genderbewuste maatregelen;*

Amendement 39

Voorstel voor een besluit
Artikel 3 – lid 1 – letter b – streepje 4 quater (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

— *te waarborgen dat initiatieven voor de verwezenlijking van de prioritaire doelstellingen volledig verenigbaar zijn met de tenuitvoerlegging van de Europese pijler van sociale rechten;*

Amendement 40

Voorstel voor een besluit
Artikel 3 – lid 1 – letter c

Door de Commissie voorgestelde tekst

c) moeten milieu- en klimaatduurzaamheid effectief worden opgenomen in het Europees Semester voor economische governance, onder meer in de nationale hervormingsprogramma's en de nationale plannen voor herstel en veerkracht;

Amendement

c) moeten **de SDG's en** milieu- en klimaatduurzaamheid effectief worden opgenomen in het Europees Semester voor economische governance, onder meer in de nationale hervormingsprogramma's en de nationale plannen voor herstel en veerkracht;

Amendement 41

Voorstel voor een besluit

Artikel 3 – lid 1 – letter c bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

c bis) moeten de economische haalbaarheid en voedselzekerheid worden verhoogd voor de gemeenschappen die het zwaarst worden getroffen door de transitie naar een duurzamere economie en moet worden voorzien in passende en eerlijke financiële steun voor de ecologische transitie van de landbouw- en levensmiddelensector;

Amendement 42

Voorstel voor een besluit

Artikel 3 – lid 1 – letter d

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

d) moeten duurzame investeringen uit publieke en private bronnen, met inbegrip van de in de begroting van de Unie beschikbare middelen en instrumenten, via de Europese Investeringsbank en op nationaal niveau worden gemobiliseerd;

d) moeten duurzame investeringen uit publieke en private bronnen, met inbegrip van de in de begroting van de Unie beschikbare middelen en instrumenten, via de Europese Investeringsbank en op nationaal niveau worden gemobiliseerd, ***overeenkomstig de EU-strategie voor duurzame financiering, waarbij moet worden gegarandeerd dat er voldoende financiering wordt toegekend, met name voor kleine en middelgrote***

*ondernemingen in plattelandsgebieden,
kleine en middelgrote landbouwbedrijven
en jonge landbouwers;*

Amendement 43

Voorstel voor een besluit Artikel 3 – lid 1 – letter e

Door de Commissie voorgestelde tekst

e) moeten milieuvriendelijke subsidies op EU- en *nationaal* niveau *geleidelijk* worden *afgeschaft*, moet optimaal van marktconforme instrumenten *en* groene begrotingsinstrumenten *worden gebruikgemaakt, met inbegrip van de nodige instrumenten om* een sociaal rechtvaardige transitie *te waarborgen, en* moeten *bedrijven en andere belanghebbenden worden geholpen bij de ontwikkeling van gestandaardiseerde boekhoudpraktijken voor natuurlijk kapitaal*;

Amendement

e) moeten *milieuvriendelijke stimuleringsmaatregelen worden versterkt, terwijl de geleidelijke afschaffing van* milieuvriendelijke subsidies op EU-, *nationaal, subnationaal en lokaal* niveau *zo snel mogelijk moet worden doorgevoerd*; moet optimaal van marktconforme instrumenten, groene begrotingsinstrumenten *en betalingen voor ecosysteemdiensten worden gebruikgemaakt, waarbij* een sociaal rechtvaardige transitie *moet worden gewaarborgd*; moeten *de getroffen sectoren tijdens de transitie worden gesteund*;

Amendement 44

Voorstel voor een besluit Artikel 3 – lid 1 – letter e bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

e bis) moeten de maatregelen tegen de illegale uitbuiting van natuurlijke hulpbronnen worden aangescherpt, en moet de samenwerking met derde landen op het gebied van deze maatregelen worden geïntensiveerd;

Amendement 45

Voorstel voor een besluit Artikel 3 – lid 1 – letter f

Door de Commissie voorgestelde tekst

f) moet worden gewaarborgd dat milieubeleid en -maatregelen op de beste beschikbare wetenschappelijke kennis zijn gebaseerd en dat de kennisbasis op milieugebied en de toepassing ervan worden versterkt, onder meer door onderzoek, innovatie, het bevorderen van groene vaardigheden en het verder ontwikkelen van milieu- en ecosysteemboekhouding;

Amendement

f) moet worden gewaarborgd dat milieubeleid en -maatregelen op de beste beschikbare wetenschappelijke kennis zijn gebaseerd, **ook door middel van effectbeoordelingen**, en dat de kennisbasis op milieugebied en de toepassing ervan worden versterkt, onder meer door onderzoek, innovatie, het bevorderen van groene vaardigheden **en verbeterde toegang tot duurzame, op onderzoek gebaseerde werkmethoden en wetenschappelijke innovatie, overleg met het maatschappelijk middenveld en belanghebbenden**, en het verder ontwikkelen van milieu- en ecosysteemboekhouding;

Amendement 46

Voorstel voor een besluit Artikel 3 – lid 1 – letter f bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Voorstel voor een besluit Artikel 3 – lid 1 – letter g

g) moet het potentieel van digitale en datatechnologieën ter ondersteuning van het milieubeleid worden benut en **tegelijktijd** de ecologische voetafdruk ervan tot een minimum worden **beperkt**;

Amendement

f bis) moeten de relevante indicatoren worden geoptimaliseerd en de lacunes hierin worden opgevuld, onder meer de lacunes op het gebied van productie- en consumptiesystemen;

Amendement 47

Voorstel voor een besluit Artikel 3 – lid 1 – letter g

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

g) moet het potentieel van digitale en datatechnologieën – **met inbegrip van nieuwe technologieën** – ter ondersteuning van het milieubeleid worden benut en **de toegang ertoe worden gewaarborgd, onder meer door gegevens en informatie te**

verstrekken over de toestand van ecosystemen, met specifieke aandacht voor primaire sectoren en plattelandsgemeenschappen, waarbij de ecologische voetafdruk ervan tot een minimum wordt beperkt en de transparantie en openbare toegankelijkheid van die gegevens worden gewaarborgd;

Amendement 48

Voorstel voor een besluit Artikel 3 – lid 1 – letter h

Door de Commissie voorgestelde tekst

h) moet ten volle worden gebruikgemaakt van op **de natuur** gebaseerde oplossingen en sociale innovatie;

Amendement

h) moet ten volle worden gebruikgemaakt van **biodiversiteitsvriendelijke en op ecosystemen** gebaseerde oplossingen en sociale innovatie, **onder meer door verschillende soorten samenwerking in de landbouw aan te moedigen en door meer te investeren in de bescherming en het herstel van de biodiversiteit, met inbegrip van de agrobiodiversiteit;**

Amendement 49

Voorstel voor een besluit Artikel 3 – lid 1 – letter i bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

i bis) moet voor alle dimensies van de beleidsvorming op milieugebied de volledige deelname van en samenwerking met primaire producenten, bedrijven en lokale en regionale autoriteiten worden gewaarborgd middels een op samenwerking gebaseerde aanpak met verschillende actoren;

Amendement 50

Voorstel voor een besluit
Artikel 3 – lid 1 – letter j

Door de Commissie voorgestelde tekst

j) moeten de gegevens en bewijzen in verband met de uitvoering van het 8e MAP **openbaar** en eenvoudig toegankelijk worden gemaakt, onverminderd de bepalingen inzake vertrouwelijkheid in domeinspecifieke wetgeving;

Amendement

j) moeten de gegevens en bewijzen in verband met de uitvoering van het 8e MAP **in overeenstemming worden gebracht met de transparantieregels en openbaar, eenvoudig toegankelijk en begrijpelijk** worden gemaakt, onverminderd de bepalingen inzake vertrouwelijkheid in domeinspecifieke wetgeving;

Amendement 51

Voorstel voor een besluit
Artikel 3 – lid 1 – letter j bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

j bis) moet worden gezorgd voor samenhang tussen het handelsbeleid van de Unie en het 8e MAP, ook wat betreft de strijd tegen ontbossing in derde landen en de naleving van de milieu- en voedselveiligheidsnormen van de Unie;

Amendement 52

Voorstel voor een besluit
Artikel 3 – lid 1 – letter k – streepje -1 (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

— ***de naleving van passende zorgvuldigheid in het bedrijfsleven te bevorderen, ook in toeleveringsketens van de landbouw, met wettelijke normen op het gebied van duidelijkheid, zekerheid, transparantie en gelijkheid in het kader van de mondiale concurrentie;***

Amendement 53

Voorstel voor een besluit
Artikel 3 – lid 1 – letter k – streepje 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

— met partnerlanden klimaat- en milieumaatregelen af te spreken, hen aan te moedigen klimaat- en milieuregels die even ambitieus zijn als die van de Unie vast te stellen en uit te voeren en hen daarbij te ondersteunen, en ervoor te zorgen dat alle producten die in de Unie in de handel worden gebracht, volledig voldoen aan de toepasselijke vereisten van de Unie in overeenstemming met de internationale verbintenissen van de Unie,

Amendement

— met partnerlanden klimaat- en milieumaatregelen af te spreken, hen aan te moedigen klimaat- en milieuregels die even ambitieus zijn als die van de Unie vast te stellen en uit te voeren en hen daarbij te ondersteunen, en ervoor te zorgen dat alle producten die in de Unie in de handel worden gebracht ***of uit de Unie worden uitgevoerd***, volledig voldoen aan de toepasselijke vereisten van de Unie in overeenstemming met de internationale verbintenissen van de Unie, ***in dit verband de wereldwijde geleidelijke afschaffing te stimuleren van bestrijdingsmiddelen die niet langer zijn toegestaan in de Unie, en erop toe te zien dat gevaarlijke bestrijdingsmiddelen die niet meer mogen worden gebruikt in de Unie, niet naar landen buiten de EU worden uitgevoerd***,

Amendement 54

Voorstel voor een besluit
Artikel 3 – lid 1 – letter k – streepje 3

Door de Commissie voorgestelde tekst

— een krachtigere uitvoering door de Unie en haar partners van de Overeenkomst van Parijs, het Verdrag inzake biologische diversiteit en andere multilaterale milieuovereenkomsten, onder meer door meer transparantie en verantwoordingsplicht ten aanzien van de vooruitgang met betrekking tot de verbintenissen die in het kader van die overeenkomsten zijn aangegaan,

Amendement

— een krachtigere uitvoering door de Unie en haar partners van de Overeenkomst van Parijs, het Verdrag inzake biologische diversiteit en andere multilaterale milieuovereenkomsten, onder meer door meer transparantie en verantwoordingsplicht ten aanzien van de vooruitgang met betrekking tot de verbintenissen die in het kader van die overeenkomsten, ***alsook in het kader van het handelsbeleid van de Unie***, zijn aangegaan,

Amendement 55

Voorstel voor een besluit Artikel 3 – lid 1 – letter k – streepje 4

Door de Commissie voorgestelde tekst

— een sterkere internationale milieugovernance door resterende lacunes weg te werken en de eerbiediging en toepassing van erkende internationale milieubeginselen te versterken,

Amendement

— een sterkere internationale milieugovernance door resterende lacunes weg te werken en de eerbiediging en **billijke** toepassing van erkende internationale milieubeginselen **binnen een passende termijn** te versterken,

Amendement 56

Voorstel voor een besluit Artikel 3 – lid 1 – letter k – streepje 5

Door de Commissie voorgestelde tekst

— ervoor te zorgen dat de financiële bijstand van de Unie en de lidstaten aan derde landen de Agenda 2030 van de VN bevordert.

Amendement

— ervoor te zorgen dat de financiële bijstand van de Unie en de lidstaten aan derde landen de **SDG's uit de** Agenda 2030 van de VN **en de naleving van de milieunormen van de Unie** bevordert.

Amendement 57

Voorstel voor een besluit Artikel 3 – lid 1 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

1 bis. Om de in artikel 3, lid 1, vastgestelde faciliterende voorwaarden tot stand te brengen, moeten er concrete maatregelen worden getroffen. De Commissie maakt met name effectbeoordelingen onmiddellijk na de voltooiing ervan openbaar.

Amendement 58

Voorstel voor een besluit

Artikel 3 – lid 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

2. Voor de verwezenlijking van de prioritaire doelstellingen van het 8e MAP is een breed draagvlak nodig, wat kan worden bereikt door burgers, sociale partners en andere belanghebbenden hierbij te betrekken en samenwerking tussen nationale, regionale en lokale autoriteiten in stedelijke en plattelandsgebieden voor de ontwikkeling en uitvoering van strategieën, beleidsmaatregelen of wetgeving met betrekking tot het 8e MAP aan te moedigen.

Amendement

2. Voor de verwezenlijking van de prioritaire doelstellingen van het 8e MAP is een breed draagvlak nodig, wat kan worden bereikt door burgers, ***economische belanghebbenden***, sociale partners en andere belanghebbenden hierbij te betrekken en samenwerking ***op elk niveau*** tussen nationale, regionale en lokale autoriteiten in stedelijke en plattelandsgebieden voor de ontwikkeling en uitvoering van strategieën, beleidsmaatregelen of wetgeving met betrekking tot het 8e MAP aan te moedigen.

Amendement 59

Voorstel voor een besluit
Artikel 3 – lid 2 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

2 bis. De bevoegde instellingen van de Unie en de lidstaten zijn verantwoordelijk voor het ondernemen van adequate actie om de in artikel 2 vastgestelde prioritaire doelstellingen te halen. Actie wordt ondernomen overeenkomstig de beginselen van bevoegdheidsdeling, subsidiariteit en evenredigheid, overeenkomstig artikel 5 van het Verdrag betreffende de Europese Unie.

Overheidsinstanties werken op alle niveaus samen met bedrijven en sociale partners, het maatschappelijk middenveld en individuele burgers om het 8e MAP uit te voeren.

Amendement 60

Voorstel voor een besluit
Artikel 4 – lid 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

1. De Commissie zal, met steun van het Europees Milieuagentschap en het Europees Agentschap voor chemische stoffen, de vooruitgang van de Unie en de lidstaten bij de verwezenlijking van de in artikel 2 vastgestelde prioritaire doelstellingen regelmatig evalueren en hierover verslag uitbrengen, rekening houdend met de in artikel 3 vastgestelde faciliterende voorwaarden.

Amendement 61

**Voorstel voor een besluit
Artikel 4 – lid 1 bis (nieuw)**

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

1. De Commissie zal, met steun van het Europees Milieuagentschap en het Europees Agentschap voor chemische stoffen, de vooruitgang van de Unie en de lidstaten bij de verwezenlijking van de in artikel 2 vastgestelde prioritaire doelstellingen regelmatig **monitoren en** evalueren en hierover verslag uitbrengen, rekening houdend met de in artikel 3 vastgestelde faciliterende voorwaarden.

Amendement 62

**Voorstel voor een besluit
Artikel 4 – lid 3 – inleidende formule**

Door de Commissie voorgestelde tekst

3. Het Europees Milieuagentschap **en** het Europees Agentschap voor chemische stoffen ondersteunen de Commissie bij het verbeteren van de beschikbaarheid en relevantie van gegevens en kennis, met name door:

Amendement

3. Het Europees Milieuagentschap, het Europees Agentschap voor chemische stoffen **en de financiering van de Unie op het gebied van milieu en onderzoek** ondersteunen de Commissie bij het verbeteren van de beschikbaarheid en relevantie van gegevens en kennis, met name door:

Amendement 63

Voorstel voor een besluit Artikel 4 – lid 3 – letter a bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

a bis) fundamenteel onderzoek, mapping en monitoring te versterken en te ondersteunen;

Amendement 64

Voorstel voor een besluit Artikel 4 – lid 3 – letter b

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

b) de ***relevante*** lacunes in de monitoringgegevens trachten weg te werken;

b) de lacunes in de ***relevante*** monitoringgegevens ***en indicatorreeksen*** trachten weg te werken;

Amendement 65

Voorstel voor een besluit Artikel 4 – lid 3 – letter b bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

b bis) de kwaliteit en vergelijkbaarheid van gegevens te verbeteren;

Amendement 66

Voorstel voor een besluit Artikel 4 – lid 3 – letter c bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

c bis) onderzoek te verrichten naar verschillende instrumenten – zoals prognoseverslagen, die informatie verschaffen over de “afstand tot de

doelstelling” – en deze bijeen te brengen;

Amendement 67

Voorstel voor een besluit
Artikel 4 – lid 3 – letter c ter (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

c ter) voort te bouwen op bestaande monitoring om specifieke metingen te integreren die verband houden met systeemtransitie en beleidscoherentie;

Amendement 68

Voorstel voor een besluit
Artikel 4 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

Artikel 4 bis

Tussentijdse evaluatie

1. De Commissie verricht vóór het einde van haar huidige mandaat een tussentijdse evaluatie van de vooruitgang die is geboekt bij de verwezenlijking van de in artikel 2, lid 2, vastgestelde prioritaire doelstellingen, rekening houdend met de in artikel 3 vastgestelde faciliterende voorwaarden en op basis van de overeenkomstig artikel 4, lid 1, uitgevoerde evaluatie en eventuele andere relevante resultaten, evenals de resultaten van de openbare raadpleging, en dient hierover een verslag in bij het Europees Parlement en de Raad.

In deze evaluatie beschrijft de Commissie de status van de prioritaire maatregelen.

Amendement 69

Voorstel voor een besluit
Artikel 5 – lid 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

De Commissie evalueert uiterlijk op 31 maart 2029 het 8e MAP. De Commissie dient bij het Europees Parlement en de Raad een verslag in met de belangrijkste bevindingen van die evaluatie **en, indien** zij dit passend **acht**, een wetgevingsvoorstel voor het volgende milieuactieprogramma.

Amendement

De Commissie evalueert uiterlijk op 31 maart 2029 het 8e MAP. De Commissie dient bij het Europees Parlement en de Raad een verslag in met de belangrijkste bevindingen van die evaluatie **voor elke in artikel 2, lid 2, vastgestelde thematische prioritaire doelstelling, waarbij zij rekening houdt met alle effectbeoordelingen.** Dit verslag wordt, **indien** passend, **gevolgd door** een wetgevingsvoorstel voor het volgende milieuactieprogramma. **Het wetgevingsvoorstel wordt op tijd ingediend om een onderbreking tussen het 8e en het 9e MAP te voorkomen, en uiterlijk op 31 december 2029.**

PROCEDURE VAN DE ADVISERENDE COMMISSIE

Titel	Algemeen milieuoactieprogramma voor de Europese Unie voor de periode tot en met 2030
Document- en procedurenummers	COM(2020)0652 – C9-0329/2020 – 2020/0300(COD)
Bevoegde commissie Datum bekendmaking	ENVI 11.11.2020
Advies uitgebracht door Datum bekendmaking	AGRI 11.11.2020
Rapporteur voor advies Datum benoeming	Pär Holmgren 30.11.2020
Behandeling in de commissie	10.5.2021
Datum goedkeuring	11.5.2021
Uitslag eindstemming	+ : 37 - : 6 0 : 3
Bij de eindstemming aanwezige leden	Mazaly Aguilar, Clara Aguilera, Atidzhe Alieva-Veli, Álvaro Amaro, Eric Andrieu, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Dragoş Benea, Benoît Biteau, Mara Bizzotto, Daniel Buda, Isabel Carvalhais, Asger Christensen, Angelo Ciocca, Ivan David, Paolo De Castro, Jérémy Decerle, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, Luke Ming Flanagan, Dino Giarrusso, Martin Häusling, Krzysztof Jurgiel, Jarosław Kalinowski, Elsi Katainen, Gilles Lebreton, Norbert Lins, Colm Markey, Alin Mituța, Marlene Mortler, Ulrike Müller, Maria Noichl, Juozas Olekas, Pina Picierno, Maxette Pirbakas, Eugenia Rodríguez Palop, Bronis Ropé, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Annie Schreijer-Pierik, Veronika Vrecionová, Sarah Wiener
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervaarders	Manuel Bompard, Emmanouil Fragkos, Pär Holmgren

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

37	+
NI	Dino Giarrusso
PPE	Álvaro Amaro, Daniel Buda, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, Jarosław Kalinowski, Norbert Lins, Colm Markey, Marlene Mortler, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Annie Schreijer-Pierik
Renew	Atidzhe Alieva-Veli, Asger Christensen, Jérémy Decerle, Elsi Katainen, Alin Mituța, Ulrike Müller
S&D	Clara Aguilera, Eric Andrieu, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Dragoș Benea, Isabel Carvalhais, Paolo De Castro, Maria Noichl, Juozas Olekas, Pina Picierno
The Left	Manuel Bompard, Luke Ming Flanagan, Eugenia Rodríguez Palop
Verts/ALE	Benoît Biteau, Martin Häusling, Pär Holmgren, Bronis Ropė, Sarah Wiener

6	-
ECR	Krzysztof Jurgiel
ID	Mara Bizzotto, Angelo Ciocca, Ivan David, Gilles Lebreton, Maxette Pirbakas

3	0
ECR	Mazaly Aguilar, Emmanouil Fragkos, Veronika Vrecionová

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding